

**DEN
KRIMINAL-
PRÆVENTIVE
DAG 2017**

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

FAGLIGE INDLÆG

GENERATION UNG

**KRIMINALITETSFOREBYGGELSE
PÅ RETTE VEJ?**

Det Kriminalpræventive Råd

Ejby Industrivej 125 - 135

2600 Glostrup

45 15 36 50

dkr@dkr.dk

dkr.dk

Tekst: Journalist Henrik Jensen, Hos Journalisterne

Øvrige fotos: © Michael Bo Rasmussen

DKR nr.: 16-422-0023

ISBN: 978-87-92966-47-6

Maj 2017

Kopiering tilladt med kildeangivelse.

INDHOLD

VI SKAL BRUGE DEN VIDEN DER VIRKER

Formand for Det Kriminalpræventive Råd Henrik Dam 5

MORAL OG SELVKONTROL HAR STØRST BETYDNING

Professor i kriminologi Per-Olof Wikström, Cambridge Universitet 6

DER ER BRUG FOR MOD OG HELHEDSTÆNKNING

Politisk debat 8

DEL 1 - UNGDOMSKRIMINALITETEN I TAL

FÆRRE OG FÆRRE UNGE LAYER KRIMINALITET 10

Professor emeritus Flemming Balvig

FRA FORNEMMELSER TIL FAKTA

SSP-konsulent Benny Husted, Skanderborg Kommune 12

DEL 2 - MOTIVATIONS- OG RISIKOFAKTORER

SÆRLIGE FAKTORER ØGER RISIKOEN FOR KRIMINALITET 15

Forsker Rikke Fuglsang Olsen, SFI

HVAD GØR UNGE I VESTEN TIL ISLAMISTISKE TERRORISTER? 16

Professor i kriminologi Keith Hayward, Københavns Universitet

TIDLIG FOREBYGGELSE VIRKER

Fuldmægtig Anne Lei Jacobsen, Socialstyrelsen, og Sundhedspl. Birthe Sand 18

Knudsen, Holstebro Kommune

DEL 3 - INDSATSER OG TILGANGE

EFFEKTIV METODE TIL KONFLIKTLØSNING 20

Leder af social koordination Mikkelt Nielsen, Gladsaxe Kommune

LOKALE PROJEKTER HJÆLPER UNGE FLYGTNINGE 22

Projektleder Thomas Højmark Fegar og socialrådgiver Johanne Gregersen,
DIGNITY, og konsulent Anna Mathilde Jensen, Dansk Flygtningehjælp

SVENSK PRAKSIS FUNGERER GODT I HERNING 24

Projektschef Hanne Søndergård Pedersen, KORA

DEL 3 - SAMARBEJDE OG ORGANISERING

CIVILSAMFUNDET MANGLER I LOKALRÅDENE 27

Ph.d.-stipendiat Andreas Hagedorn Krogh, Roskilde Universitet, og politikom-
missær Kuno Urban Sønderby Jensen, Sydøstjyllands Politi

FAGLIGHED OG ØKONOMI SKAL GÅ HÅND I HÅND 28

Chef for myndighedsområdet Bettina Brøndsted, Odense Kommune

"DIT LIV PÅ NETTET" VANDT DEN KRIMINALPRÆVENTIVE PRIS 30

**FORMAND FOR DET KRIMINALPRÆVENTIVE RÅD
HENRIK DAM.**

FORMAND FOR DET KRIMINALPRÆVENTIVE RÅD: VI SKAL BRUGE DEN VIDEN DER VIRKER

STEMNINGEN VAR I TOP, DA MERE END 600 EKSPERTER OG FAGFOLK NETVÆRKEDE OG HENTEDE NY INSPIRATION OG VIDEN OM FOREBYGGELSE AF UNGDOMSKRIMINALITET PÅ DEN KRIMINALPRÆVENTIVE DAG 2017.

Ungdomskriminaliteten bliver ved med at falde i Danmark. Antallet af børn og unge under 18 år, der bliver sigtet eller er mistænkt for at have overtrådt straffeloven, er blevet mere end halveret i løbet af de seneste ti år.

”Målt på stort set alle parametre har de unges kriminalitet aldrig været lavere, og det er utrolig glædeligt. Men vi må ikke hvile på laurbærrene. Selvom de er blevet færre, er der stadig mange unge, der har brug for at blive hjulpet til en ny livsbane”, sagde formand for Det Kriminalpræventive Råd, Henrik Dam, da han åbnede Den Kriminalpræventive Dag 2017, hvor forebyggelse af ungdomskriminalitet var årets hovedtema.

MERE END 600 DELTAGERE

Den Kriminalpræventive Dag, der i år blev holdt den 6. april i Kulturcenter Limfjord i Skive, var arrangeret af Det Kriminalpræventive Råd i samarbejde med Midt- og Vestjyllands Kredsråd. Mere end 600 eksperter og fagfolk fra hele landet, der arbejder med kriminalitetsforebyggelse, var samlet til en dag, der stod i ungdommens tegn. Hvorfor ender det galt for nogle unge og ikke for andre? Hvordan kan de unge, der er på vej mod en kriminel løbebane, hjælpes tilbage på rette spor? Dagen igennem blev der præsenteret forskningsresultater og ny viden fra danske og udenlandske forskere, mens praktikere med konkret erfaring

med forebyggelse af ungdomskriminalitet fremlagde eksempler på indsatser og metoder, der ser ud til at virke på de unge.

”Jeg synes, at det har været en fremragende dag. Gode og spændende oplægsholdere og en livlig dialog blandt deltagerne. Det kunne ikke have været bedre,” lød det sidst på dagen fra Henrik Dam.

VIGTIGT AT BRUGE VIDEN

Han håber, at deltagerne fremadrettet vil bruge den viden og de erfaringer om forebyggelse af ungdomskriminalitet, som blev præsenteret i dagens løb.

”Selvom ungdomskriminaliteten er faldet, hører vi for tiden mange politiske bud på, hvordan man bedst bekæmper og forebygger ungdomskriminalitet. Nogle vil have indført ungdomsdomstole og andre taler for at sænke den kriminelle lavalder. Men det virker ikke at stille børn for en dommer eller sætte dem i fængsel. Det viser al forskning”, siger Henrik Dam. Derfor anbefaler han politikere og andre at bruge al den viden, der faktisk eksisterer om forebyggelse af ungdomskriminalitet.

”I Det Kriminalpræventive Råd mener vi, at kriminalitet bedst forebygges på baggrund af fakta og viden. Vi har allerede en masse viden til rådighed om, hvad der virker og ikke virker i forebyggelsen af ungdomskriminalitet. Det er vigtigt, at vi bruger den viden, hvis ungdomskriminaliteten skal blive ved med at falde,” siger Henrik Dam.

I 2018 bliver Den Kriminalpræventive Dag holdt i Roskilde, hvor temaet er forebyggelse af vold.

MORAL OG SELVKONTROL HAR STØRST BETYDNING

HVIS VI SKAL FOREBYGGE KRIMINALITET EFFEKTIVT, ER VI NØDT TIL AT FORSTÅ, HVORFOR NOGLE UNGE IKKE FÅR EN KRIMINEL LØBEBANE, MENS ANDRE GØR, OG IFØLGE PROFESSOR I KRIMINOLOGI PER-OLOF WIKSTRÖM ER DET GANSKE FÅ FAKTORER, DER SPILLER EN ROLLE.

”Der findes et utal teorier om, hvilke risikofaktorer der har betydning for, om et ungt menneske bliver kriminel eller ej, men jeg mener, at mindst 90 pct. af disse risikofaktorer er helt irrelevante,” siger Per-Olof Wikström, professor i kriminologi på Cambridge Universitet.

Han har sammen med sit forskerteam fulgt 700 unge fra Peterborough i England fra de var i 12 års alderen og frem til i dag, hvor de er 24 år. Arbejdet har resulteret i Wikströms ’situationelle handlingsteori’, der først og fremmest fokuserer på, hvad der afholder flertallet af unge fra at bryde loven.

Wikström mener, at når vi forstår, hvorfor og hvad der afholder nogle fra at blive kriminelle, finder vi også svarene på, hvad der forebygger kriminalitet.

”Det er nogle få væsentlige faktorer, som blandt andet handler om vores moral og evne til at udøve selvkontrol,” siger han.

SELVKONTROL KAN TRÆNES

Wikströms forskning viser, at en person med gode relationer til familie og venner, en høj personlig moral og høj selvkontrol har en lav risiko for at begå kriminalitet, selvom vedkommende befinder sig i omgivelser, som opmuntrer til kriminelle handlinger. Modsat vil en person med manglende relationer til familie og venner, en lav personlig moral og lav selvkontrol have høj risiko for at begå kriminalitet, hvis vedkommende befinder sig i omgivelser, der opmuntrer til kriminelle handlinger.

”Et menneske kan altså sagtens være i et meget kriminelt miljø uden at blive kriminel, hvis det har en moral eller grundlæggende værdier, der gør det uacceptabelt at begå en kriminel handling,” siger Per-Olof Wikström.

Han konkluderer derfor, at den mest effektive kriminalitetsforebyggelse er at træne de unges moral og selvkontrol. Her spiller forældrene og skolen en central rolle. Hvis de tidligt lærer børnene selvkontrol og at overholde regler og opbygge sunde relationer, kan de udvikle børnenes forudsætninger for at vælge et liv uden kriminalitet.

ET FÅTAL ER KRIMINELLE

Det unikke ved Wikströms forskning er, at han har fulgt de 700 unge fra Peterborough over rum og tid – nogen gange endda time for time, hvor forskerne får informationer om, hvem de unge hænger ud med, hvor de er, og hvad de laver sammen. De unge er blevet interviewet løbende om deres liv og eventuelle kriminelle handlinger.

Forskningen dokumenterer ligesom andre undersøgelser, at kriminalitet bliver begået af et fåtal. Wikströms undersøgelse viser, at 35 af de 700 unge var ansvarlige for de 18.000 kriminelle handlinger, som i alt blev begået af de unge i de ti år, som han fulgte dem. 84 pct. af de unge har ingen eller meget sjældne og milde lovbrud. For 9,6 pct. af de unges vedkommende er kriminaliteten begrænset til ungdommen

og falder kraftigt efter 19 års alderen, mens 6,3 pct. får en vedholdende kriminel løbebane, som toppe lidt senere og først falder ved 24 års alderen. De begår også mere alvorlig kriminalitet end de øvrige.

**SVENSKE PER-OLOF WIKSTRÖM VAR
DAGENS HOVEDTALER.**

**HAN ER PROFESSOR I KRIMINOLOGI
VED CAMBRIDGE UNIVERSITET. I
2016 VANDT HAN SOM DEN FØRSTE
SVENSKER NOGENSINDE STOCK-
HOLMPRISEN I KRIMINOLOGI FOR
SIT ARBEJDE.**

POLITISK DEBAT: DER ER BRUG FOR MOD OG HELHEDSTÆNKNING

KOMMUNERNE SKAL STYRKE INDSATSEN OVER FOR UNGE KRIMINELLE. TIDLIG INDSATS, HELHEDSTÆNKNING OG MOD ER KODEORDENE, LØD DET FRA PANELDELTAGERNE I DEN POLITISKE DEBAT.

Kommunernes opfølgning over for unge kriminelle er ikke god nok. Ankestyrelsen har undersøgt 863 sager om børn og unge, der er mistænkt for at have begået voldskriminalitet, anden alvorlig kriminalitet eller gentagen kriminalitet. I halvdelen af sagerne har styrelsen vurderet, at kommunernes opfølgning ikke har været i overensstemmelse med lovgivningen.

Det var udgangspunktet for den politiske debat på Den Kriminalpræventive Dag, hvor borgmestrene fra Svendborg, Morsø og Holstebro debatterede med Jørgen Pedersen, formand for SSP Samrådet og Karina Rohr Sørensen, repræsentant for Dansk Socialrådgiverforening.

SAMARBEJDE & SAMMENHÆNG

”Det er en kompleks opgave, som vi har haft store udfordringer med at løfte, fordi sagsmængderne for den enkelte socialrådgiver er så store, at der ikke er overskud til at investere i det forebyggende arbejde. Vi skal have reduceret sagsmængderne, så vi i højere grad kan prioritere den forebyggende indsats,” sagde Lars Erik Hornemann, borgmester i Svendborg Kommune.

I Svendborg har man fx gjort en indsats for at styrke samarbejdet på tværs ved at samle ressourcerne fra jobcentrets, familieafdelingens og Socialfagligt Centrets ungeteam, Ungdommens Uddan-

nellesvejledning og SSP-konsulenterne i en Ungekontakt, så den unge oplever en større sammenhæng i indsatsen.

I Morsø Kommune har man opbygget en stærk SSP-organisation, hvor de voksne har skabt nogle tætte relationer til de unge.

”Vi er en lille kommune, så vi har en nærhed i hverdagen, som gør det muligt at tænke hele løsninger og tværfaglighed. Når de voksne kender de unge, giver det mulighed for en hurtigere indsats, hvis der er grund til bekymring” sagde Hans Ejner Bertelsen, borgmester i Morsø Kommune.

TIDLIG INDSATS

Udover samarbejde på tværs og helhedstænkning var paneldeltagerne enige om, at der skal en tidlig indsats til, hvis man skal lykkes med den forebyggende indsats.

I Holstebro Kommune begynder den forebyggende indsats allerede før fødslen, fortalte borgmester Hans Christian Østerby:

”Når mor er gravid i 26. uge, kan familien være med i projektet Familier med Hjerter, hvor de deltager i fødsels- og forældreforberedelse. 95 pct. af alle familier er faktisk med, og dermed kan vi se udfordringerne og behovene i den enkelte familie meget tidligt,” sagde han.

FORSTÅ UNGDOMSKULTUREN

Formand for SSP Samrådet slog også et slag for både tidlig og hurtig indsats og helhedstænkning i det forebyggende arbejde, men derudover mente han, at det er vigtigt at forstå ungdommen af i dag.

”Vi skal forstå ungdomskulturen og udvikle det forebyggende arbejde efter, hvordan de er nu. Ungdomskriminaliteten er faldende, men måske har den flyttet sig andre steder hen, hvor vi endnu ikke helt har opdaget, hvad der foregår – for eksempel på nettet,” sagde Jørgen Pedersen.

Paneldeltagerne var enige om, at der skal nogle andre foranstaltninger til i takt med, at ungdomskulturen forandrer sig, men borgmestrene kunne ikke komme med eksempler på, hvordan de tænkte modigt og nyt.

Karina Rohr Sørensen, der repræsenterede Dansk Socialrådgiverforening, havde dog eksempler på nytænkende mod i den forebyggende indsats, men hun mente også, at kommunerne allerede har redskaberne til at gøre en indsats, og nu er det så vigtigt, at de også bruger dem.

”Mange af de unge med en kriminel løbebane, har vi jo kendt hele deres liv, og derfor er det værd at spørge, om vi

så gør det rigtige og tidligt nok? Vi har faktisk redskaberne til at hjælpe dem med at få fat om samfundet igen, og de redskaber skal vi bruge, selvom de unge har gjort nogle ting, som vi ikke bryder os om. Men vi skal også forsøge at tænke forebyggelse på nye måder og nogle gange sætte ind med indsatser, som vi ikke behøver at gøre lovgivningsmæssigt, men som vi gør, fordi det giver mening,” sagde Karina Rohr Sørensen.

VARETÆGTSFÆNGSLING HJEMME

Københavns Kommune har bl.a. et forsøg, hvor de varetægtsfængsler unge kriminelle under 18 år derhjemme fremfor på en sikret institution.

”Vi har et stort fokus på, hvordan vi undgår, at de unge fortsætter en kriminel løbebane. Loven giver faktisk mulighed for hjemmefængsling, og derved kan vi fastholde de unge i deres skoleforløb eller job. På den måde håber vi, at vi kan forhindre, at den unge igen begår kriminalitet,” sagde Karina Rohr Sørensen.

SVENDBORGS BORGMESTER LARS ERIK HORNE-MANN, MORSØS BORGMESTER HANS EJNER BERTELSEN, HOLSTEBROS BORGMESTER HANS CHRISTIAN ØSTERBY, FORMAND FOR SSP SAMRÅDET JØRGEN PEDERSEN OG REPRÆSENTANT FOR DANSK SOCIALRÅDGIVERFORENING KARI-NA ROHR SØRENSEN DELTOG I DEN POLITISKE DEBAT, DER BLEV STYRET AF JOURNALIST ANJA BO.

FÆRRE OG FÆRRE UNGE LAVER KRIMINALITET

DER ER MANGE ÅRSAGER TIL, AT UNGDOMMEN I DANMARK LAVER MINDRE OG MINDRE KRIMINALITET. DET SKYLDES BLANDT ANDET BEDRE FAMILIERELATIONER, EN HØJERE GRAD AF SELVKONTROL BLANDT DE UNGE OG EN UDVIKLING HVOR MAN BRUGER MERE TID I CYBERSPACE END PÅ GADEN.

De danske unge er i dag langt mere lovlydige end tidligere. Det viser en ny undersøgelse af unges kriminalitet fra Det Kriminalpræventive Råd. Det er kriminolog og professor emeritus Flemming Balvig, der har lavet undersøgelsen.

”Det er ikke bare én faktor, der gør sig gældende. Der er rigtig mange forskellige årsager til, at ungdommen i Danmark laver mindre og mindre kriminalitet,” siger Flemming Balvig.

ENESTÅENDE UNDERSØGELSE

I sit oplæg fortalte han om resultaterne fra en ny ungdomsundersøgelse finansieret af Det Kriminalpræventive Råd. Det er en selvrapporteringsundersøgelse, der nu for sjette gang i løbet af de seneste fire årtier er blevet lavet først og fremmest blandt elever i 8. klasse i Gladsaxe Kommune.

Eleverne har hver gang besvaret stort set det samme omfattende spørgeskema med spørgsmål om kriminalitet, familieliv, skoleliv, fritidsvaner og mange andre forhold, der spiller en rolle, når man er 14-15 år. Projektet giver derfor en enestående mulighed for at belyse den faktiske kriminalitets udvikling for de 14-15-årige i Danmark over en meget lang periode.

EN FANTASTISK ÆNDRING

Da den første undersøgelse blev lavet i 1979, var det mere normalt, at børn og unge begik kriminalitet. 20 pct. af eleverne fra 8. klasse svarede dengang, at de selv en eller flere gange havde begået mere alvorlige former for kriminalitet såsom indbrudstyveri eller røveri. 75 pct. af de unge i Gladsaxe svare-

de ja til, at de havde begået mindre alvorlige tyverier som fx butikstyveri eller cykeltveri. Kun 5 pct. havde i 1979 aldrig gjort noget kriminelt.

I den nyeste undersøgelse fra 2016 var det blot 4 pct., der anonymt erkendte, at de havde begået alvorlig kriminalitet. 43 pct. svarede, at de mindst én gang havde været med til et mindre alvorligt tyveri - typisk fra en butik. Hele 53 procent af de 14-15-årige i Gladsaxe svarede i 2016, at de aldrig nogensinde havde gjort noget kriminelt.

”Mens det i 1979 altså kun var ganske få, der ikke havde brudt loven, så er det i dag flertallet, der er helt og aldeles lovlydige. Det er en helt fantastisk ændring i løbet af de 37 år siden den første 'Ungdomsundersøgelse'. Det er jo nærmest en kulturrevolution,” siger Flemming Balvig.

DEN GENERELLE UDVIKLING

Lige så entydig udviklingen har været i retning af færre og færre kriminelle blandt de unge i både Gladsaxe og i resten af landet, lige så mangetydig og kompliceret er billedet af årsagerne til faldet i ungdomskriminaliteten.

”Jeg kan desværre ikke pege på en enkelt faktor, der har gjort, at det ikke længere er normen blandt de unge at begå småkriminalitet. Der er ingen 'magic bullet'. I virkeligheden hænger det mest af alt sammen med den generelle udvikling i samfundet,” siger Flemming Balvig.

Han peger blandt andet på, at de fleste børn og unge i dag har det bedre hjem-

me i deres familier, end det var tilfælde blandt børn og unge tidligere. Der er færre skænderier med forældrene, mindre disciplin og mere medbestemmelse, og det er alt sammen med til at påvirke de unge til at begå mindre kriminalitet.

MERE SELVKONTROL

Desuden har de unge i dag en højere grad af selvkontrol og disciplin i forhold til deres eget liv og fremtid.

”De er mere bevidste om de langsigtede konsekvenser af deres handlinger, end unge var før i tiden. De er bange for, at deres liv kan blive ødelagt, hvis de begår ungdomskriminalitet. Det får fx mange unge til i dag at afstå fra en mere risikobetonet adfærd såsom hashrygning, for meget alkohol og kriminalitet,” siger Flemming Balvig.

Der er også andre faktorer, der er med til at påvirke de unge til at begå mindre kriminalitet. Det handler især om en ændret livstil, der er kommet blandt de unge som en konsekvens af den teknologiske udvikling.

”Kort fortalt bruger børn og unge i dag deres tid foran skærmen og er sociale på internettet, hvor de før kørte rundt på cykler og knallerter og hang ud på gadehjørnet. En livsstil, der dengang lettere kunne få nogle unge ud i risikoadfærd og kriminalitet,” siger han.

PROFESSOR EMERITUS, DR. JUR. FLEMMING BALVIG FORTALTE BLANDT ANDET OM RESULTATERNE FRA DEN SENESTE SELVRAPPORTERINGSUNDERSØGELSE BLANDT UNGE PÅ 14-15 ÅR I GLADSAXE OG ANDRE STEDER I LANDET.

SATS PÅ SOCIAL KAPITAL

Selvom der således er mange årsager til, at ungdommen i Danmark er mindre og mindre kriminelle, så vil kriminologen dog alligevel gerne pege på særligt ét indsatsområde til at hjælpe endnu flere unge væk fra kriminalitet.

”Jeg vil mene, at et hovedindsatsområde bør være at satse på et højere niveau af social kapital blandt de unge. Der er mange af de lidt mere udsatte børn og unge, der har brug for hjælp til at få et godt socialt liv med venner, et godt sammenhold i skolen og tillidsful-

de relationer til andre mennesker. Det er veldokumenteret, at mere social kapital er med til holde de unge fra kriminalitet,” siger Flemming Balvig.

FRA FORNEMMELSER TIL FAKTA

41 KOMMUNER DELTAGER NU I DEN ÅRLIGE UNGEPROFILUNDERSØGELSE, SOM BLANDT ANDET GIVER ET UNIKT INDBLIK I UNGES RUSMIDDELBRUG, KRIMINALITET OG RISIKOADFÆRD.

Hvordan har de unge i Danmark det egentligt? Det spørgsmål har man hidtil forsøgt at besvare gennem en række forskellige undersøgelser, der ikke nødvendigvis var særligt aktuelle eller systematiske og heller ikke tog højde for lokale forskelle.

Derfor har et nyt partnerskab taget initiativ til at gennemføre en Ungeprofilundersøgelse, som både kan imødekomme de lokale behov for viden, og samtidig bliver gennemført med jævne mellemrum, så tendenser kan følges, ligesom resultaterne kan bruges regionalt og nationalt til forskere og beslutningstagere.

"50.000 unge deltager i undersøgelsen, og det giver os et helt unikt datagrundlag. Hvor vi tidligere byggede de forebyggende indsats på fornemmelse, er de i dag bygget på aktuel viden. Vi kan få fakta helt ned på den enkelte årgang på en enkelt skole, hvor vi tidligere blot havde landsgennemsnittet at forholde os til," siger Benny Husted, der er SSP-konsulent i Skanderborg Kommune og en del af partnerskabet bag Ungeprofilundersøgelsen.

EN MÅLRETTET INDSATS

Ungeprofilundersøgelsen betyder, at man i dag kan målrette den forebyggende indsats i de 41 kommuner, der indtil videre er en del af undersøgelsen.

"Tidligere havde vi kun nationale gennemsnit at forholde os til, og det var nemt at affærdige med et argument om, at det jo bare var københavnernene, der havde problemer. Men i dag kan vi med Ungeprofilundersøgelsen se præcis, hvilke problemer vi har lo-

kalt, og vi kan give en hurtig og målrettet forebyggende indsats," siger Benny Husted.

Han oplevede også, at der tidligere var en tendens til, at der var mange myter, og at det var dem, der råbte højest, som fik hjælpen eller bestemte retningen.

"Nu kan vi afdække myterne og give ressourcerne til dem, der har behovet," siger han.

SKAL HANDLE PÅ VIDEN

Med Ungeprofilundersøgelsen i hånden kan kommunerne nu præsentere, hvilke udfordringer der er lokalt, og politikerne kan blive klædt på til at træffe de rigtige beslutninger.

"Samtidig kan vi opfange, hvis der opstår nye tendenser – fx digital kriminalitet – og vi kan følge op med undervisning eller kampagner om, hvordan man beskytter sig på nettet eller lignende," siger Benny Husted.

Samtidig ved de deltagende kommuner nu, hvilke problematikker der er på de enkelte uddannelsesinstitutioner og kan sætte målrettet ind.

"Før var fx ungdomsuddannelserne lukket land for os, men med Ungeprofilundersøgelsen og efter en tæt dialog med dem er det lykkedes os at få et rigtig godt samarbejde. Resultaterne behandles i fortrolighed. Ungdomsuddannelserne kan kun se egne tal og sammenligne dem med landsgennemsnittet, mens folkeskolerne kan sammenligne sig med folkeskolernes gennemsnit i kommunen," siger Benny Husted og fortsætter:

"Generelt er det vigtigt at være opmærksom på, at hvis man som kommune vil deltage i undersøgelsen, så skal man også være parat til at tage et ansvar og handle på den viden, som man opnår. Hvis man er tydelig omkring, hvordan man vil bruge undersøgelsens resultater, er det med til at sikre opbakning og høje svarprocenter," siger han.

FAKTA

Ungeprofilundersøgelsen blev gennemført for første gang i 2015 og vil blive gentaget hvert år. I 2016 deltog 41 kommuner og i alt 50.000 unge i alderen 12-25 år. Undersøgelsen har fem temaer:

- Mental sundhed
- Social kapital
- Rusmiddelbrug
- Kriminalitet og risikoadfærd
- Kriminelle ungdomsgrupper.

Læs mere om Ungeprofilundersøgelsen på skolesundhed.dk

**SSP-KONSULENT I SKANDERBORG
KOMMUNE BENNY HUSTED OG LEK-
TOR JAKOB DEMANT FRA KØBEN-
HAVNS UNIVERSITET FORTALTE OM
UNGEPROFILUNDERSØGELSEN.**

HER ER JAKOB DEMANT PÅ SCENEN.

FORSKER RIKKE FUGLSANG OLSEN FRA SFI - DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD FORTALTE OM RESULTATERNE FRA "FORLØBSUNDERSØGELSE AF BØRN FØDT I 1995", HERUNDER OGSÅ OM DE TO RAPPORTER "PÅ VEJ MOD UNGDOMSKRIMINALITET 1" FRA 2015 OG "PÅ VEJ MOD UNGDOMSKRIMINALITET 2" FRA 2016 SOM SFI HAR LAVET FOR DKR PÅ BAGGRUND AF RESULTATERNE FRA FORLØBSUNDERSØGELSEN.

UNDERSØGELSE AF 6.000 BØRNS OPVÆKST: SÆRLIGE FAKTORER ØGER RISIKOEN FOR KRIMINALITET

PJÆKKERI, HASHRYGNING OG LAV SELVKONTROL GØR DET MERE SANDSYNLIGT, AT BØRN OG UNGE BEGÅR KRIMINALITET SENERE I LIVET.

Det er nærmest umuligt at forudsige hvilke børn, der senere i livet bliver kriminelle. Selvom man allerede i den tidlige skolealder sagtens kan indkredse de børn, der har svære opvækstbetingelser og placere dem i en gruppe med høj risiko for at udvikle kriminel adfærd, er det de færreste af disse børn, der rent faktisk ender i kriminalitet.

”Langt de fleste børn, der udviser antisocial adfærd og har en problematisk opvækst, klarer sig alligevel fint senere i livet og kommer for eksempel aldrig ud i kriminalitet. Derfor skal man være varsom med at stemple børn og unge som potentielt kriminelle, fordi de måske har en vanskelig opvækst,” siger Rikke Fuglsang Olsen, der som forsker ved SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd hovedsageligt beskæftiger sig med analyser af udsatte børn og unge.

6.000 UNGE FRA '95

Hun er en af forskerne bag den såkaldte 'Forløbsundersøgelse af børn født i 1995', hvor SFI har fulgt 6.000 børn gennem deres barndom og opvækst, fra de blev født i 1995, til de nu er blevet voksne.

I 1995 blev der født 70.000 børn i Danmark, og det er et repræsentativt udsnit på 6.000 af dem, som Rikke Fuglsang Olsen og hendes forskerkolleger hos SFI siden har holdt øje med for at få en større viden om, hvilke faktorer der præger børn og unges udviklingsvej, og hvordan deres livschancer kan påvirkes i en positiv retning.

Ud over, at de 6.000 børn er blevet fulgt via registerdata fra Danmarks Statistik, har forskerne fra SFI gennem årene lavet i alt seks spørgeskemaundersøgelser, hvor først børnenes mødre og siden også børnene selv har svaret på en lang række spørgsmål. De første dataindsamlinger blev lavet, da børnene var et halvt år, 4 år og 7 år, hvor det alene var mødrene, der blev spurgt. Da børnene fyldte 11, 15 og 18 år, var det både mødrene og børnene, der blev bedt om at svare på spørgsmålene.

PJÆK OG HASH

På Den Kriminalpræventive Dag 2017 fortalte Rikke Fuglsang Olsen om Børneforløbsundersøgelsens seneste resultater.

Børneforløbsundersøgelsen handler om meget andet end børn og unges kriminalitet, men hun havde i sit oplæg særlig fokus på, hvilke faktorer i børnenes opvækst, der ifølge undersøgelsen hænger sammen med kriminalitet senere i ungdomsårene.

”Vi har prøvet at undersøge, om der er noget, vi kan gøre i ungdomsårene, så færre unge ender i kriminalitet. Altså hvilke faktorer der gør, at nogle børn fra højrisikogruppen ender med at udvikle en kriminel adfærd, mens langt de fleste ikke gør,” siger Rikke Fuglsang Olsen.

Hun peger på, at der særligt er tre ting, som unge, der med stor sandsynlighed er på vej mod en kriminel løbebane, har til fælles.

”De pjækker meget fra skolen, de ryger hash, og de har en lav selvkontrol. Det er tre faktorer, som vi bør være særligt opmærksomme på,” siger hun.

Børneforløbsundersøgelsen viser for eksempel, at det blandt drenge fra højrisikogruppen, som både pjækker fra skole, har prøvet at ryge hash og som også har en lav selvkontrol, er hele 64 pct., der senere i ungdommen ender med at begå alvorlig kriminalitet. Til gengæld er det blot 8 pct. af drengene fra højrisikogruppen, som har en god selvkontrol og som hverken pjækker eller ryger hash, der senere bliver kriminelle.

”Der er ingen lette løsninger, men meget tyder på, at det fx vil være en god idé med indsatser, som understøtter, at de unge får mere selvkontrol, eller motiverer dem til at møde i skole i stedet for at pjække. Det er nogle af de risikofaktorer, vi skal have fokus på, hvis vi skal have færre unge til at ende i kriminalitet,” siger Rikke Fuglsang Olsen.

HVAD GØR UNGE I VESTEN TIL ISLAMISTISKE TERRORISTER?

FOR AT FORSTÅ HVORDAN EKSTREMISTISKE TERRORGRUPPER KAN TILTRÆKKE UNGE MUSLIMSKЕ MÆND, BØR VI IKKE KUN INTERESSERE OS FOR, HVORDAN DE UNGE MÆND TÆNKER, MEN OGSÅ FOR, HVORDAN DE FØLER.

Hvordan kan det være at unge mennesker, der endda kan være opvokset i vesten, bliver islamistiske terrorister? Hvad er det, der motiverer de unge oftest mænd til at vende de vestlige værdier ryggen og melde sig under fanerne i ISIL eller andre ekstremistiske terrorgrupper?

Det er spørgsmål, som forskere over hele verden har forsøgt at finde svarene på i takt med, at den internationale terrortrussel og radikaliseringen af unge muslimer rundt omkring i Europa og andre steder verden i løbet af de senere årtier er kommet til at udgøre et stort og stigende problem. En af de forskere, der beskæftiger sig med, hvorfor nogle unge mennesker ender med at lade sig lokke af terrorgruppernes propaganda, er den britiske professor i kriminologi ved Københavns Universitet, Keith Hayward.

HVAD TERRORISTERNE FØLER

"En stor del af den forskning, der er lavet på området, har først og fremmest været fokuseret på at finde frem til, hvordan terroristerne *tænker*. Jeg mener, det er mindst lige så vigtigt at finde svar på, hvordan terroristerne *føler*," siger Keith Hayward, der mener, at de fleste unge, der bliver terrorister, ofte ikke primært er interesserede i de religiøse elementer i jihadismen.

"Der er ingen tvivl om, at religion spiller en vigtig rolle, men jihadisme skyldes ikke alene islam. Når muslimske unge mænd bliver jihadister, sker det oftest som en reaktion på deres egen nederlagsfølelse af manglende succes i livet. Det betyder ikke, at islamisme som voldelig ideologi ikke spiller en rolle. Tværtimod bruges den af jihadisterne til at retfærdiggøre, at de har lov til

at overskride civiliserede moralske grænser og begå vold og terror."

MOTIVATIONSFAKTORER

Keith Hayward mener, at det er vigtigt at være opmærksom på, at der også er en række andre eksistentielle grunde til, at unge muslimske mænd i vesten ender med at lade sig engagere til terrorisme.

"En væsentlig motivationsfaktor er, at de unge muslimske mænd slet og ret søger spænding i livet. Spændingen er ikke kun et tilfældigt biprodukt af deres terroraktivitet. For mange er søgen efter spænding en vigtig del af motivationen til at blive terrorist," siger han.

En anden faktor, der motiverer unge til at blive jihadister, handler om en søgen efter en mening med livet.

"Ved at gå i hellig krig får de en følelse af at være en del af noget, der er større end dem selv, og som pludselig gør deres egne problemer i livet banale og ligegyldige," siger Keith Hayward.

En tredje motivationsfaktor handler ifølge den britiske professor om, at jihadismen ses som en vej til at blive heltegjort. Han peger på, at unge muslimer fra vesten, der bliver "foreign fighters" og rejser til konfliktområder for at kæmpe sammen med lokale oprørs- eller terrorgrupper, gerne ser sig selv som heroiske oprørere på linje med fortidens muslimske krigere, der erobrede halvdelen af verden i det syvende århundrede, eller med Mujahedinerne, der besejrede Sovjetunionen i Afghanistan i 1980'erne.

"Uanset om det gælder terrorister, der bomber vestlige byer, eller unge, der

rejser til Irak for at kæmpe, gør de det ikke så meget, fordi de er interesserede i teologiske debatter men mere for at udleve deres heroiske fantasier. De er vrede og fremmedgjorte individer, og nogle af dem ender så med at blive tiltrukket af et verdensbillede som radikal jihadisme, der lover dem en mening med livet," siger Keith Hayward.

KENDT FRA BANDEMILJØET

Den britiske kriminolog er internationalt en ledende figur inden for forskningsområdet 'kulturel kriminologi'. I sin forskning beskæftiger han sig især med, hvordan kultur, kriminalitet og kriminalitetsbekæmpelse påvirker hinanden indbyrdes. Han mener, at han kan genkende de motivationsfaktorer, der gælder for unge jihadister, fra andre voldelige og kriminelle ungdomsgrupper.

"Det er nogle af de samme motivationsfaktorer, som vi også har kendt tidligere fra gangsterverdenen og i forbindelse med rekrutteringen af unge til voldelige kriminelle bander. Man kan sige, at jihadisme er tidens superbande," siger Keith Hayward.

Han understreger, at han ikke ønsker at deltage i nogen form for glamourisering af jihadismen.

"Jeg forsøger blot at forklare, hvorfor jihadismen kan være så tiltrækkende for nogle unge muslimer i vesten. Det er frustrerede muslimske unge mænd i vesten, som ser sig selv som ofre, og mener, at de er blevet udstødt fra samfundet. Nogle ender så med at søge alternative og voldelige fællesskaber i et desperat håb om, at det kan blive en vej til succes i livet," siger han.

PROFESSOR I KRIMINOLOGI KEITH HAYWARD FRA KØBENHAVNS UNIVERSITET TALTE OM, HVAD DER MOTIVERER UNGE MUSLIMSKE MÆND TIL AT BLIVE ISLAMISTISKE TERRORISTER.

TIDLIG FOREBYGGELSE VIRKER

500 FORÆLDRE FRA HOLSTEBRO KOMMUNE HAR GENNEMFØRT FORÆLDRE-PROGRAMMET "DE UTROLIGE ÅR", DER ER EN AF DE TIDLIGE INDSATSER, SOM SOCIALSTYRELSEN HAR KORTLAGT, OG SOM HAR EN GOD OG DOKUMENTERET EFFEKT.

Forskning har vist, at tidlig forebyggelse betaler sig. Jo tidligere man sætter ind med en indsats overfor børn og unge i risiko, des bedre kan man undgå, at problemerne vokser sig større.

"Undersøgelser fra perioden 2010 og 2012 foretaget af KORA, Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning viste, at Danmark havde en langt dyrere og i hvert fald ikke bedre indsats på området for udsatte børn og unge end Sverige. KORAs undersøgelser pegede også på, at Sverigesmodellen var mere effektiv og tidligere forebyggende end den måde, man hidtil havde arbejdet på i danske kommuner," siger fuldmægtig Anne Lei Jacobsen fra Socialstyrelsen.

Derfor er en række tiltag blevet sat i gang i Danmark. Blandt andet har Rambøll for Socialstyrelsen i 2016 gennemført en kortlægning af den eksisterende viden om lovende tidlige forebyggende indsatser for socialt udsatte børn og unge.

"Kortlægningen kan bruges som inspiration i kommunerne, når de skal gennemføre en tidlig forebyggende indsats. De Utrolige År er et eksempel på et forældrerettet tiltag, der ifølge kortlægningen virker. Forældreprogrammet giver en øget tilknytning mellem forældre og barn, og forældrenes omsorg understøtter en positiv udvikling hos barnet," siger Anne Lei Jacobsen.

HJÆLP TIL FORÆLDRENE

I Holstebro Kommune har sundhedsplejerske Birthe Sand Knudsen arbejdet med De Utrolige År i de seneste 12 år, hvor i alt 500 forældre har været igennem programmet.

"Programmet har en tydelig positiv effekt på børnenes adfærd – og det holder faktisk ved. Vi evaluerer ikke kun lige efter kurset, men også efter 3, 6 og 12 måneder, og evalueringer viser, at børnene fortsætter med at have en langt mere positiv adfærd," siger Birthe Sand Knudsen.

I De Utrolige År hjælper man forældre til børn på 3-6 år med at blive tydelige voksne, der også er gode rollemodeller for, hvordan man opfører sig.

"De første leveår er utrolig vigtige for et barn, for det er her, det skal lære at begå sig i sociale sammenhænge og møde andre mennesker på en respektfuld måde. I den forbindelse spiller forældrene en fuldstændig central rolle," siger Birthe Sand Knudsen.

USIKRE PÅ FORÆLDREROLLEN

I Holstebro Kommune er det ofte forældrene selv, der henvender sig for at være med i programmet, fordi de kan mærke, at tingene udvikler sig i en skæv retning, og de er havnet i en negativ spiral, hvor de skælder ud konstant. Forældrene fortæller som regel, at deres barn fylder meget, har svært ved at lytte og holde opmærksomheden. Børnene respekterer ikke regler hverken hjemme eller i børnehavnen, de får pludselige raserianfald og har svært ved det sociale.

"Det er som regel helt almindelige forældre, der henvender sig. De er usikre og utydelige i forældreren, og de tør ikke stille krav til deres børn, fordi børnene så protesterer. Forældrene mangler ofte selv nogle positive rollemodeller, og de har måske selv haft en svær opvækst," fortæller Birthe Sand Knudsen.

FOKUS PÅ DET POSITIVE

De Utrolige År er først og fremmest et handlekursus, hvor forældrene øver sig i at gøre tingene anderledes og få nogle nye rutiner ind i kroppen bl.a. gennem rollespil. De lærer og øver sig i, hvordan de hjælper barnet med at opøve tålmodighed og vedholdenhed. Forældrene lærer også at følge barnets initiativ og benævne dets handlinger i stedet for at stille spørgsmål eller kritisere.

"Noget af det helt grundlæggende ved kurset er, at vi ikke fokuserer på det negative, men flytter opmærksomheden til den positive adfærd, som barnet har. For vi ved, at det man fokuserer på, får man mere af," siger Birthe Sand Knudsen.

EFFEKTIV METODE TIL KONFLIKTLØSNING

GENOPRETTENDE RETFÆRDIGHED ER FOR ALVOR VED AT BREDE SIG SOM PRAKSIS I DANMARK FOR EKSEMPEL TIL SKOLERNE. ERFARINGER FRA ALBERTSLUND KOMMUNE VISER, AT METODEN REDUCERER NEGATIV OPFØRSEL, VOLD OG MOBNING, STYRKER FÆLLESSKABET OG SKABER BEDRE TRIVSEL BLANDT ELEVERNE.

Grundtanken i genoprettende retfærdighed er, at alle personer, der er berørt af en konflikt eller krænkelse, skal mødes for at have en dialog om det, der er sket. I fællesskab skal de forsøge at finde ud af, hvad der skal gøres, for at de kan komme videre på den bedst mulige måde.

Den genoprettende retfærdighed kan blandt andet bruges som et alternativ til den traditionelle strafferet over for kriminelle unge eller i arbejdet med børn og unge generelt, hvor metoden også har bredt sig til folkeskolen. Et af de steder, hvor man har gode erfaringer med den genoprettende praksis i skoleregion, er i Albertslund Kommune.

”Genoprettende praksis passer godt til den danske folkeskole, fordi det stemmer godt overens med den inkluderende tankegang, som vi har,” siger leder af social koordination i Gladsaxe Kommune, Mikkel Nielsen. Indtil for nyligt var han ansat i Albertslund Kommune, hvor metoden både bliver brugt til at opbygge social kapital, styrke relationerne i skoleklasserne og til at håndtere konkrete konflikter.

DET HAR EN EFFEKT

Med indførelsen af den genoprettende praksis får alle lærerne den samme tilgang, når de skal løse konflikter – og det er vel at mærke en evidensbaseret metode.

”Det er et stort skridt, for i skolerne har vi ingen tradition for at have den samme metode til at løse konflikter og alligevel har hver enkelt af os en tendens til at bruge den metode, vi plejer, igen og igen, selvom den ikke virker. Med genoprettende retfærdighed får vi den samme evidensbaserede metode,” siger Mikkel Nielsen.

Brugen af genoprettende praksis i skolen har vist sig effektiv i forhold til at reducere negativ opførsel, mobning, vold og kriminalitet blandt elever og til at forbedre det generelle klima for læring.

”Hidtidige resultater med genoprettende praksis har vist, at eleverne får mindre sygefravær, og lærerne færre sygedage. Der sker færre bortvisninger, trivslen og arbejdsklimaet bliver forbedret, og eleverne opnår bedre faglige resultater,” fortæller Mikkel Nielsen.

FLERE FORMÅL

I Albertslund Kommune bliver den genoprettende praksis brugt i cirkelprocesser i klasserne.

”Når vi sidder i en cirkel er vi ligeværdige, og så bruger vi både metoden til at styrke relationerne i klassen og til at løse konkrete konflikter,” siger Mikkel Nielsen.

Når han brugte metoden til at opbygge den social kapital i klassen, sad eleverne i cirkel og fortalte fx på skift,

hvad der var deres livret, yndlings tv-serie eller hvor de gerne ville rejse hen i verden.

”Det styrker elevernes relationer og ofte får de øje på, at de faktisk har meget til fælles,” siger Mikkel Nielsen.

Men først og fremmest bliver den genoprettende praksis brugt til at tale om krænkelse eller konflikter, hvor eleverne taler om, hvad der er sket, hvordan de blev påvirket af det, og hvordan de mener, at de kan komme videre på den bedst mulige måde.

”Konflikter er et livsvilkår, men med den genoprettende praksis dysser vi ikke bare konflikterne ned. Vi får genoprettet den skade, der er sket, gennem processer, som involverer alle de berørte parter, og alle tager et ansvar for at løse konflikten,” siger Mikkel Nielsen.

MIKKEL NIELSEN, LEDER AF SOCIAL KOORDINATION I GLAD-SAXE KOMMUNE OG SSP-KONSULENT HEIDI ALSTRUP FRA AARHUS KOMMUNE FORTALTE OM GENOPRETTENDE PRAKSIS I SKOLEREGI. BEGGE REPRÆSENTERER SSP SAMRÅDETS FAG-UDVALG FOR GENOPRETTENDE RET OG PRAKSIS.

LOKALE PROJEKTER HJÆLPER UNGE FLYGTNINGE

DET ER VIGTIGT, AT BØRN OG UNGE MED FLYGTNINGEBAGGRUND FÅR HJÆLP TIL AT FOREBYGGE PSYKISK OG SOCIAL MISTRIVSEL.

Børn og unge fra flygtningefamilier har det ofte svært på grund af de omvæltninger, der er sket i deres og forældrenes liv. Derfor kan det ud fra et kriminalpræventivt perspektiv give god mening, at børn og unge fra flygtningefamilier bliver tilbudt den rette hjælp og støtte for at forebygge psykisk og social mistrivsel.

Både i DIGNITY, Dansk Institut mod Tortur, og hos Dansk Flygtningehjælp arbejder man med projekter, der hjælper børn og unge med flygtningebaggrund med at komme videre i livet på en god måde.

AKTØRER MANGLER VIDEN

Målet med DIGNITYs Projekt FLYV, som er støttet af blandt andre Socialstyrelsen og Det Kriminalpræventive Råd, er at øge trivsel for traumatiserede flygtningefamilier i henholdsvis Mjølnerparken i København og i Gellerup-Toveshøj i Aarhus. Det sker blandt andet ved at opkvalificerede professionelle aktører, der i det daglige møder de traumatiserede flygtningefamilier i fx skoler, daginstitutioner og familierådgivning.

”Vi har erfaret, at mange af de aktører, der møder familier med flygtningebaggrund i det daglige, mangler viden om de særlige forhold, der er forbundet med at leve med traumer og med et liv i eksil - eksempelvis hvor dybt det kan påvirke et barn, at faderen måske lider af PTSD, eller at familien på anden måde er præget af de voldsomme oplevelser, som mange flygtningefamilier har med i bagagen. Her vil vi gerne byde ind med den faglige ekspertise om traumatiserede flygtninge, som vi i DIGNITY har opbygget gennem årene. Vores arbejde med de professionelle

aktører drejer sig derfor om at tilvejebringe denne viden samt om at øge det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde omkring familierne. Herigenom er vi med til at skabe nye handlemuligheder for de professionelle til gavn for familierne” siger antropolog i DIGNITY Thomas Højmark Fegar, der er projektleder på Projekt FLYV.

FRYGT OG BERØRINGSANGST

Johanne Gregersen, der er socialrådgiver i DIGNITY understreger, at det ikke er nødvendigt, at hverken de professionelle eller civilsamfundsaktører, der møder traumatiserede familier med flygtningebaggrund, ligefrem er specialister i PTSD og traumer.

Men det er vigtigt, at de har en grundlæggende nysgerrighed i deres tilgang til flygtningene, og at de ikke er bange for at spørge ind til deres situation af frygt for, at de går i stykker.

”Mange af de aktører, der gennem deres arbejde kommer i kontakt med flygtningefamilier, fortæller, at de har berøringsangst og tør ikke spørge ind til for eksempel forældrenes baggrund i hjemlandet eller familiernes liv i Danmark. Der er helt sikkert et stort behov for at give aktørerne et mere nuanceret billede af de traumatiserede flygtninge. For eksempel gør vi meget ud af, at vi ikke skal betragte flygtningene som ofre, men til gengæld se dem som overlevende. Det gør en verden til forskel” siger Johanne Gregersen.

Udover undervisning af lærere, pædagoger, familierådgivere og andre aktører byder projektet også på specialiserede familieforløb for traumatiserede flygtningefamilier. I projektet er der desuden fokus på lave særlige indsat-

ser for at understøtte identitetsskabelsen af fællesskaber i lokalsamfundene i København og Aarhus.

Det er målet, at der ud fra erfaringerne fra Mjølnerparken og Gellerup skal udvikles metoder, der kan videreføres i kommunalt og boligsocialt regi, når projektet slutter ved udgangen af 2018.

GRUPPER I HELE LANDET

I Dansk Flygtningehjælps projekt MindSpring er det først og fremmest flygtningene selv, der er i fokus.

MindSpring kører som gruppeforløb, hvor et hold på omkring ti flygtninge mødes i alt ni gange á to timer. Projektet har kørt i Danmark siden 2010, hvor der har været gruppeforløb i mere end 40 kommuner over hele landet. Der er både forløb for grupper af flygtningeforældre, for unge mellem 16-30 år og senest også forløb for flygtningebørn helt ned til 9 års alderen.

”Alle flygtninge er rystede over den omvæltning, der er sket i deres liv. De har ofte voldsomme oplevelser i bagagen, også selvom de ikke har udviklet en diagnose. De har oplevet utryghed og hjælpeløshed, og det har de brug for at forholde sig til og bearbejde” siger konsulent Anna Mathilde Jensen fra Dansk Flygtningehjælp.

FÅR SAT ORD PÅ PROBLEMER

MindSpring er en metode, der oprindeligt er udviklet i Holland til at hjælpe asylansøgere. Gruppeforløbene kører efter en fastlagt manual og arbejder med peer-to-peer-metoden. Det er således frivillige flygtninge selv, der leder gruppeforløbene.

Forinden er de blevet uddannet til at være 'MindSpring-trænere' af Dansk Flygtningehjælp. Sammen med 'MindSpring-træneren' deltager også en 'medtræner' fra kommunen under forløbet for at sikre den lokale forankring af projektet.

MindSpring tager udgangspunkt i den enkelte flygtnings egen konkrete situation. På gruppeforløbene deler de unge

flygtninge deres erfaringer om temaer som for eksempel kulturelle normer, kønsforståelse og seksualitet, social kontrol og ensomhed og fællesskab.

"Noget af det, der fungerer så godt i MindSpring er, at flygtningene får sat ord på deres problemer og tanker. De oplever også, at de ikke er alene, når de udveksler erfaringer med andre unge flygtninge. Samtidig får de et net-

værk og et fællesskab med de andre deltagere, som i sig selv kan være med til at forebygge psykiske og sociale problemer" siger Anna Mathilde Jensen.

PROJEKTLEDER THOMAS HØJMARK FEGAR OG SOCIALRÅDGIVER JOHANNE GREGERSEN FRA DIGNITY FORTALTE OM ERFARINGERNE FRA "PROJEKT FLYV" OM TRAUMATISEREDE FLYGTNINGEFAMILIER I UDSATTE BOLIGOMRÅDER, MENS KONSULENT ANNA MATHILDE JENSEN FRA DANSK FLYGTNINGEHJÆLP PRÆSENTEREDE DEN GRUPPEBASEREDE METODE "MINDSPRING".

SVENSK PRAKSIS FUNGERER GODT I HERNING

HERNING KOMMUNE HAR SUCCES MED AT STYRKE INDSATSEN OVER FOR UDSATTE BØRN, DER ER I RISIKO FOR ANBRINGELSE UDEN FOR HJEMMET. FÆRRE ANBRAGTE BØRN BETYDER, AT KOMMUNEN SPARER PENGE.

Børn, hvis forældre svigter eller ikke magter dem, har brug for samfundets hjælp. I Danmark ender hjælpen til de udsatte børn dog ofte med, at børnene bliver fjernet fra deres familier og anbragt på institutioner. Det er dyrt for kommunerne, og det er ikke sikkert, at institutionsanbringelse er den bedste løsning for børnene.

Det viser erfaringer fra Herning Kommune, som netop er blevet beskrevet i en ny rapport fra Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning (KORA).

”I Herning har man styrket indsatsen over for udsatte børn med færre børnesager pr. sagsbehandler og mere tværfagligt samarbejde i kommunen. Det har både betydet bedre sagsgange og færre anbragte børn samtidigt med, at kommunen har sparet penge,” siger projektchef i KORA, Hanne Søndergård Pedersen.

Hun står bag KORAs evaluering af de første to år med ’Sverigesmodellen’ i Herning, og hun fremlagde resultaterne på Den Kriminalpræventive Dag 2017.

INSPIRERET AF SVERIGE

De store og gennemgribende forandringer i Herning Kommunes indsats over for udsatte børn, unge og deres familier, er direkte inspireret af erfaringer fra Sverige. Her har man tradition for at bruge markant færre penge på anbringelser af børn og unge end i Danmark. Vel at mærke uden at noget tyder på, at kvaliteten af indsatsen i Sverige er ringere end herhjemme.

I Herning tog man hul på at ændre sin anbringelsespraksis med et projekt, der blev indledt i 2013.

Projektet bygger videre på, hvordan man gør tingene i den svenske by Borås, hvor man har fokus på tidlige, forebyggende indsatser, tæt opfølgning på sagerne og på at vælge foranstaltninger, som griber så lidt ind i barnets hverdagsliv som muligt. Projektperioden i Herning kørte fra 2013 til 2015, hvor Sverigesmodellen blev afprøvet i en mindre del af kommunen. Efterfølgende har politikerne i Herning besluttet, at Sverigesmodellen skal rulles ud i hele kommunen, hvilket nu er i fuld gang med at ske.

ET ALMINDELIGT HVERDAGSLIV

Kort fortalt går Sverigesmodellen i Herning ud på, at kommunen har ændret sin anbringelsespraksis, så udsatte børn og unge ikke længere som udgangspunkt anbringes på institutioner. I stedet skal børnene hellere anbringes hos en plejefamilie eller allerhelst hjælpes i hjemmet ved hjælp af støtte og forebyggende indsatser, inden problemerne vokser sig for store.

”I Herning Kommune har det handlet om, at barnet skal have mulighed for at leve et så normalt og almindeligt liv som muligt. Derfor vælger kommunen foranstaltninger, som griber mindst ind i barnets almindelige hverdagsliv,” siger Hanne Søndergård Pedersen. Det kræver for eksempel, at kommunens socialrådgivere, sundhedsplejersker og andre faggrupper er gode til at opspore de udsatte børn og deres familier, så man med en tidlig forebyg-

gende indsats helt kan undgå, at der bliver behov for at anbringe barnet uden for familien.

Når det alligevel vurderes, at et barn har brug for at blive anbragt, så er det vigtigt, at kommunen gør en særlig indsats for at finde den helt rette plejefamilie til barnet, og at kommunen også er klar til at gå ind med ekstra støtte til både barnet og plejefamilien, så anbringelsen kan blive en succes.

”Hvis det skal lykkes, er det vigtigt, at alle kommunens fagpersoner omkring barnet arbejder mod samme mål” siger Hanne Søndergård Pedersen.

EN GOD INVESTERING

Hun peger på, at det har været afgørende, at politikerne i kommunen har bakket op om projektet og har investeret tæt på tre millioner kroner om året blandt andet til at ansætte flere socialrådgivere, så antallet af børnesager pr. socialrådgiver i kommunen kan blive skåret kraftigt ned.

”Tidligere kunne en socialrådgiver i Herning nemt have ansvaret for 45-50 børnesager. Det er nu skåret ned til omkring 20-25 børnesager pr. rådgiver, hvilket er helt nødvendigt for at sagsbehandleren kan følge det enkelte barn tættere” siger hun.

Selvom der er brugt ekstra penge til flere socialrådgivere, så er Sverigesmodellen som ventet en god forretning for kommunen.

Allerede i 2015, hvor det stadig kun var en mindre del af kommunen, der var med, blev der i Herning brugt 6,7 millioner kroner mindre til anbringelser sammenlignet med året før, projektet gik i gang.

BEHOV FOR MERE VIDEN

Faktisk var faldet i antallet af institutionsanbragte børn og unge så markant, at der ved projektets afslutning ikke længere var nogle børn, der var anbragt på institution i den del af kommunen, som var med i projektet. I stedet var flere børn og unge blevet anbragt i plejefamilie.

Det store spørgsmål er selvfølgelig, hvordan Sverigesmodellen og forandringerne i kommunens indsats har påvirket de udsatte børn i Herning. Det giver evalueringen ikke noget klart svar på, fordi datagrundlaget ifølge KORA ikke er solidt nok.

”Vi kan desværre ikke sige noget fornuftigt om, hvad det betyder for børnenes trivsel, og det er faktisk rigtig ærgerligt. Ikke mindst i lyset af, at modellen fra Herning allerede er i fuld gang med at blive implementeret i en lang række andre danske kommuner,” siger Hanne Søndergård Pedersen.

Det er derfor KORAs anbefaling, at der bliver lavet systematiske målinger på udviklingen af børnenes trivsel i nogle af de andre kommuner, der nu er i gang med at gennemføre de samme forandringer i anbringelsesindsatsen som i Herning.

”På den måde kan vi få noget mere solid viden om, hvilken betydning modellen har på børnenes og de unges trivsel,” siger Hanne Søndergård Pedersen.

PROJEKTCHEF I KORA, HANNE SØNDERGÅRD PEDERSEN FORTALTE SAMMEN MED TEAMLEDER PIA H. ANDERSEN FRA HERNING KOMMUNE OM ERFARINGERNE MED SVERIGESMODELLEN.

Ligesom det også er også et langt sejt træk

PH.D-STIPENDIAT ANDREAS HAGEDORN KROGH, ROSKILDE UNIVERSITET, HOLDT OPLÆG OM LOKALRÅD. BAGEFTER VAR DER PANELDEBAT MED POLITIKOMMISSÆR KUNO URBAN SØNDERBY JENSEN, SYDØSTJYLLANDS POLITI, SSP-KOORDINATOR JAN SNEJBJERG, SKIVE KOMMUNE OG UDVIKLINGSCHEF FRANCISCO ORTEGA, BOLIGSELSKABET SJÆLLAND.

CIVILSAMFUNDET MANGLER I LOKALRÅDENE

DET ER ET PROBLEM, AT DE FLESTE LOKALRÅD KUN BESTÅR AF MEDLEMMER FRA POLITIET OG KOMMUNERNE.

Siden 2007 har der været lokalråd i landets kommuner. Lokalrådene blev skabt i forbindelse med politireformen blandt andet for sikre, at de nye store politikredse ikke mistede kontakten til lokalsamfundet.

Selvom det er oplagt for politiet og kommunerne at bruge lokalrådene til at inddrage boligselskaber, idrætsforeninger, handelstandsforeninger og andre repræsentanter fra civilsamfundet i den kriminalpræventive indsats, er det alligevel i de fleste kommuner udelukkende politifolk og kommunale medarbejdere, der sidder med i lokalrådene. Repræsentanter fra civilsamfundet mangler i lokalrådene, mener ph.d.-stipendiat Andreas Hagedorn Krogh, der har forsket i, hvordan lokalrådene fungerer.

STORE FORSKELLE

”Da lokalrådene blev indført, var formålet blandt andet at sikre det brede samarbejde og inddragelse af lokalsamfundet. Men i de fleste kommuner er det ikke rigtig sket,” siger han.

Hans forskning bygger blandt andet på feltstudier i tre kommuner i Midt- og Vestsjællands Politikreds, hvor han har set nærmere på, hvordan lokalrådene fungerer i praksis. Netop i Midt- og Vestsjællands Politikreds har man valgt at inddrage civilsamfundet i alle lokalråd. Der er dog alligevel forskel på, hvor meget civilsamfundet er på banen fra lokalråd til lokalråd.

”I de lokalråd, hvor det fungerer bedst, formår politi og kommune at facilitere idéskabende processer, som fører til, at der udvikles nye præventive løsninger. I de lokalråd, hvor det fungerer mindre godt, er politiet dagsordensæt-

tende og ordførende stort set hele vejen igennem. Det er ledelsen af lokalrådene, der gør forskellen mellem samarbejde og orientering,” siger forskeren.

EN GOD PLATFORM

Det er landets politidirektører, der i samråd med kommunerne definerer lokalrådenes konkrete sammensætning, og Andreas Hagedorn Krogh peger på, at lovgivningen faktisk giver dem et stort råderum til selv at definere, hvad man lokalt vil bruge lokalrådene til. I forbindelse med sin forskning har han oplevet, hvordan lokalrådene i nogle kommuner bliver brugt som en rigtig god platform for samarbejde og netværksdannelse på tværs af myndigheder, forvaltninger, institutioner, foreninger og andre relevante interessenter i lokalsamfundet.

”Jeg vil anbefale, at man i politikredse og i kommunerne genovervejer, hvad det egentlig er, de vil med lokalrådene, og hvordan de kan blive bedre til at inddrage flere repræsentanter fra civilsamfundet,” siger han.

ET GODT EKSEMPEL

Fremlæggelsen af resultaterne fra forskningsprojektet om lokalrådene blev efterfulgt af en paneldebat med en række lokalrådsmedlemmer fra forskellige kommuner.

I panelet var der udbredt opbakning til, at det vil være godt, hvis repræsentanter fra boligselskaber og andre fra civilsamfundet i højere grad kunne blive inddraget i lokalrådene landet over. Blandt andet kom politikommissær Kuno Urban Sønderby Jensen fra Sydøstjyllands Politi, med et konkret eksempel fra et lokalråd i politikredsen, hvor også de lokale boligselskaber er

repræsenteret. I forbindelse med et omfattende renoveringsprojekt i et boligselskab, der samtidig oplevede store problemer med en gruppe unge småkriminelle, blev der via lokalrådet lavet et særligt initiativ, som fik de unge ud af kriminalitet blandt andet ved, at de fik lærepladser i de håndværkerfirmaer, som deltog i renoveringen.

”Det var et fantastisk projekt, hvor vi sammen fik taget hånd om en gruppe unge ballademagere, der ellers måske var endt i kriminalitet. Hvis boligselskabet ikke havde siddet med i lokalrådet, var projektet nok aldrig blevet til noget,” siger Kuno Urban Sønderby Jensen.

FAKTA

I 75 ud af landets 97 lokalråd er det udelukkende politifolk og kommunale medarbejdere, der sidder med i lokalrådene. Der er kun repræsentanter fra civilsamfundet med i 22 lokalråd.

Blandt medlemmer af alle lokalrådene tilsammen er det blot 12 procent, der repræsenterer civilsamfundet.

Kilde: Ph.d.-stipendiat Andreas Hagedorn Krogh.

FAGLIGHED OG ØKONOMI SKAL GÅ HÅND I HÅND

STYRING AF DET SOCIALE ARBEJDE I KOMMUNERNE ER VED AT BLIVE NYTÆNKET, SÅ DET I HØJERE GRAD ER KVALITETEN OG EFFEKTEN, DER TÆLLER. DET BETYDER, AT FAGLIGHED OG ØKONOMI SKAL GÅ HÅND I HÅND PÅ EN NY MÅDE.

”Vi står midt i et skifte, hvor det ikke længere blot handler om at få flest mulige mennesker kørt igennem systemet, til at vi i højere grad måler på kvaliteten og effekten af den indsats, som bliver sat i gang,” siger Bettina Brøndsted, der er chef for myndighedsområdet i Odense Kommune.

Hun mener, at det derfor lige nu handler om at finde balancen mellem økonomi og faglighed i styringen af det sociale arbejde. Det kræver, at kvalitets sikring, ledelsestilsyn og tæt opfølgning kommer til at spille en endnu større rolle.

”Det handler om at skabe en tæt sammenhæng mellem den faglige styring og den økonomiske styring, og det er ikke en nem opgave,” siger Bettina Brøndsted.

I Odense Kommune har de derfor gennemført en lang række tiltag for at sætte fagligheden endnu mere i fokus, og samtidig er økonomien kommet helt ud til den enkelte socialrådgiver.

MÅL FAGLIG KVALITET

Odense Kommune har opsat en række succeskriterier, der skal sikre den faglige kvalitet i sagsbehandlingen. Det handler både om, at afgørelserne skal overholde loven, at der skal være en sammenhæng mellem underretningen, den børnefaglige undersøgelse og den handleplan der iværksættes, og at den faglige viden og de politiske strategier skal kunne mærkes og ses i sagerne.

”Det er meget vigtigt, at vi ikke bare måler for at måle, men at vi finder en tilgang, hvor vi måler på en måde, så vi bliver bedre til at skabe de resultater for børnene, som vi er forpligtet til. I Odense Kommune har vi skrevet arbejdsgange ned skridt for skridt, vi har måleskemaer, som vi bruger til at få systematisk faglig kvalitet ind i sagsbehandlingen, vi følge op på vores afgørelser og tjekker, om de er sat i værk og hvordan det går, og vi har gennemgang af sagerne en gang i kvartalet,” siger Bettina Brøndsted.

For at følge med i den nyeste faglige udvikling og lovgivning på området, har kommunen også oprettet interne læringsmiljøer, som skal sikre, at medarbejderne hele tiden udvikler sig på området.

ANSVAR FOR BUDGETTET

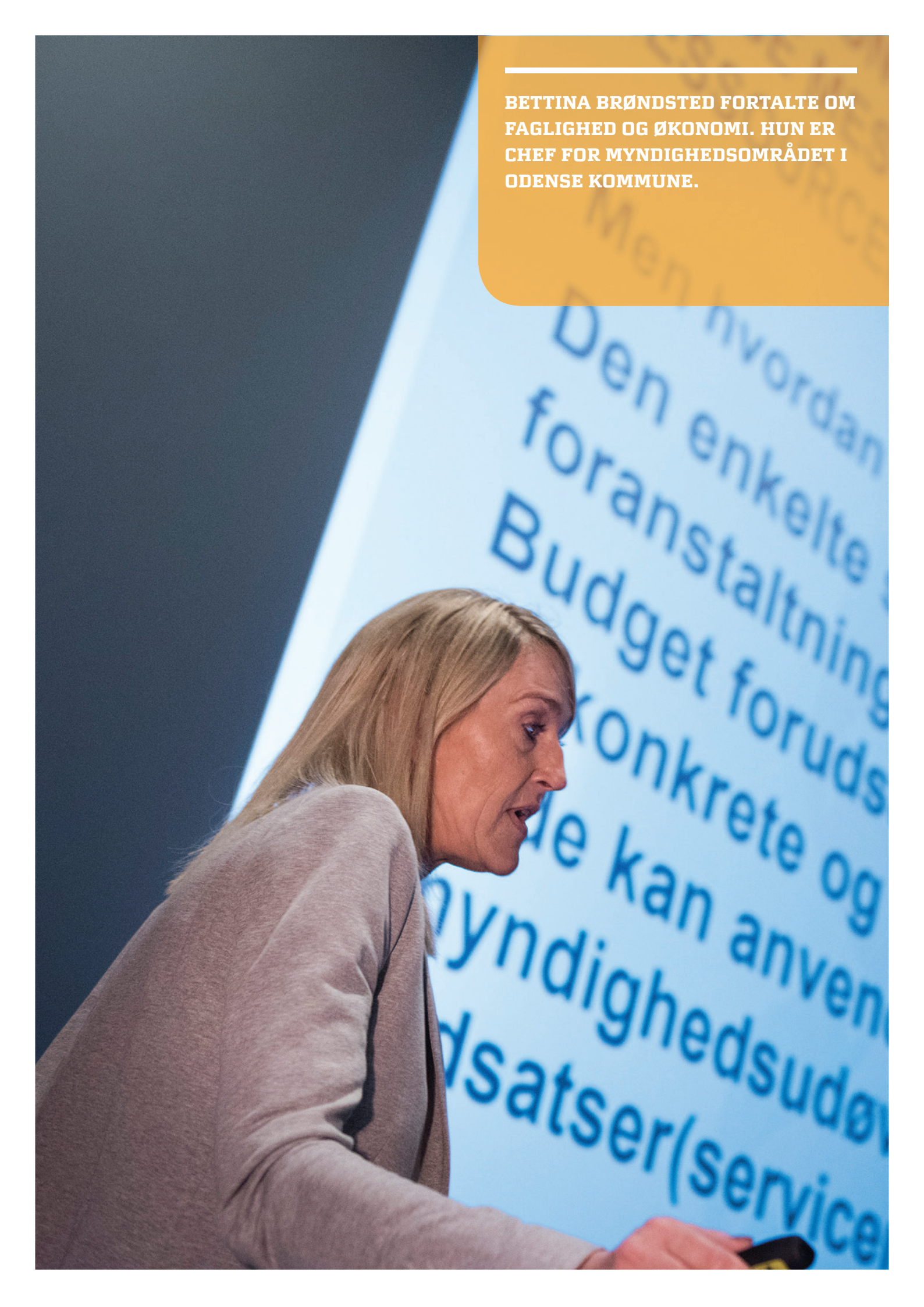
Bettina Brøndsted mener, at faglighed og økonomi er tæt forbundet, og at det skal skabe mest værdi for børnene, de unge og deres familier. Derfor er det vigtigt, at både ledere og medarbejdere har en sikker forståelse for de styringsmæssige rammer og bevillinger. I Odense Kommune har man bl.a. bragt økonomien helt ud til socialrådgiverne for at sikre større sammenhæng mellem faglighed og økonomi.

”Ansvar for budgettet placeres bedst der, hvor de daglige beslutninger træffes. Det er her fagligheden er, det er her den bedste indsigt er, og det er her der er viden om prioritering af aktiviteter,

ter, og dermed også den mest effektive anvendelse af ressourcerne. I Odense har socialrådgiverne derfor kompetence til at bevilge rigtig meget, og det giver en gevinst både fagligt og økonomisk,” siger Bettina Brøndsted.

For at sikre balancen mellem økonomi og faglighed, er det ikke kun vigtigt, at socialrådgiverne har økonomisk indsigt. Økonomifolkene skal også have indsigt i fagligheden, og hvad kvalitet er i sagsbehandlingen.

”Det er afgørende for en optimal anvendelse af ressourcerne, at alle niveauer har indsigt, fokus og styring i forhold til det faglige. Selv økonomimedarbejderne skal have viden om, hvordan man skaber de bedste løsninger til børn og unge, mens socialrådgiverne også skal have indsigt i, hvad det koster,” siger Bettina Brøndsted.

A woman with blonde hair, wearing a light-colored blazer, is shown in profile, speaking into a microphone. She is positioned in the lower-left foreground. The background is a large screen displaying blurred text in Danish. An orange rectangular box with white text is overlaid in the upper-right corner.

**BETTINA BRØNSTED FORTALTE OM
FAGLIGHED OG ØKONOMI. HUN ER
CHEF FOR MYNDIGHEDSOMRÅDET I
ODENSE KOMMUNE.**

Men hvordan
Den enkelte
foranstaltning
Budget foruds
konkrete og
de kan anvend
myndighedsudø
dsatser(service

"DIT LIV PÅ NETTET" VANDT DEN KRIMINALPRÆVENTIVE PRIS

DEN KRIMINALPRÆVENTIVE PRIS GIK TIL PROJEKTET "DIT LIV PÅ NETTET", SOM STYRKER SKOLEELEVERS ETISKE FILTER PÅ NETTET OG GØR FORÆLDRENE OPMÆRKSOMME PÅ DE UNGES DIGITALE LIV.

På Den Kriminalpræventive Dag 2017 uddelte Justitsminister Søren Pape Poulsen Den Kriminalpræventive Pris og 50.000 kroner til årets vinder, projektet "Dit liv på nettet", som er udviklet af Skoleforvaltningen og SSP-samarbejdet i Aalborg Kommune sammen med Center for Digital Pædagogik.

"I er vinderne af Den Kriminalpræventive Pris, fordi internettet fylder rigtig meget i de unges liv, og internettet glemmer ikke. Derfor er det enormt vigtigt, at de unge lærer at begå sig på nettet," sagde Søren Pape Poulsen.

BRUGT AF 8.000 ELEVER

"Dit liv på nettet" er et undervisningsmateriale, som bliver brugt af SSP-samarbejdet til både elever og forældre, og som består af film, cases, fakta og historier fra det virkelige liv. Materialet får skoleeleverne til at reflektere over deres handlinger på nettet og øger samtidig forældrenes opmærksomhed på de unges digitale liv. Materialet er blevet brugt af 8.000 elever på skolerne i Aalborg Kommune og har nu bredt sig, så det også bliver brugt i de øvrige kommuner i Nordjyllands Politikreds.

Formålet med prisen er generelt at sætte fokus på kriminalitetsforebyggende arbejde i lokalområderne, herunder at opmuntre til kriminalitetsforebyggende initiativer samt at øge bevidstheden om vigtigheden af kriminalitetsforebyggelse både hos enkeltpersoner og hos organisationer, foreninger og myndigheder.

På billedet ses justitsminister Søren Pape Poulsen sammen med vinderholdet fra Aalborg Kommune og Center for Digital Pædagogik.

